

Үлгүр болгч кӧдлмш

Дӧрвдгч совхозин тавдгч фермин газрар йовдж йовад 47-ч номертӧ отарин ах хӧӧч Петр Петрович Терещенктӧ таньлдвдн.

Эн кӱн, малин тускар кӱӱндхлӧрн, кӱ тӧвхӧр седхш. Тасрхан уга арвн хойр джилд кӧдлдж йовх хӧӧч, бийан меднӧ. Арвн джил хӧӧнӧ ард йовхларн эн айстан, хӧ дахад йовсн уга. Малин идг, ямаран газр ямаран ӧвстӧ, ямаран цагт хама хӧ хӧрӱлх, хур-чииглӧ, салькта, будта болн нарта ӧдрт хамаран залдж хӧрӱлх-цуг эн хамгар келсинь сонъсх-ла сургъульта кӱн болдж медгднӧ.

Сургъульта нь унн. Зуг, сургъулӧн школд биш, халункиитн гилго газа, хӧӧнӧ ӧӧр, гартан гирлгтӧ, кӧлӧрн йовад, нӱдӧрн уӱад дасдж. Терещенкин хӧлӧврт 1250-гар хӧн бӧӧнӧ. Эн унӧ бригадт Николай Шавшак — хойрдгч хӧӧч, Александр Русанов — гурвдгч хӧӧч, Антонина Терещенко — арбичк болдж кӧдлджӧцхӧнӧ.

Эдн заагтан, ӧдр-сӧ гилго кӧдлдж ах хӧӧч Терещенко ик тоомсрта, кӱндтӧ. Эн дӧрвн кӱн нег-негӧн кӱндлдж, нег-негӧн сонъгсдг, кӧдлмштӧн ницнъ-гӱ бригад болна, тегӧд чигн эднӧ отар уӱмджтӧ сӧн.

— Увлӧгӧ бидн хӧӧгӧн нургӧлдж хӧрӱлдж гарвдн. Хӧн малд газрин шим, тӱӱг эвинь олад идӱлхлӧ, сӧн чинртӧ. Увлин цагт газр идӱлчкӧд, гарин хот — хошад-гурвад зун грамм хар гуйрин буудӧ, арва ӧгчкхлӧ тӧлг, зусг хӧд чинӧгӧн алдхш, тогльад — торджнӧнад гишнъ увлӧс гарцхана, — гидж хӧӧч келнӧ.

Эднӧ кен чигнъ хӧ хӧрӱлхларн шуд модан уӱрчкӧд эргӧд йовад йовхш.

— Минъгӧн толгӧ заагт турнъха-зуднъха гарна, гемтнӧ, гашун ус уучкад зӧрмнъ годж-цхана. Тер хамгт ӧдр болгӧн оньган эс тӧвхлӧ, хӧн уӱкдж гарутдгнъ тер, — гидж хӧӧч сургъв.

Чинӧгӧн алдад эцджӧх, эс гидж гемнджӧх хӧӧдиг газр авхуллго, цагтнъ меддж, тедниг салгӧдж авч, хотинъ яслгӧн, талдан чигн зоотехническ — ветеринарн дӧнъ-тус кӱрглгӧн — хӧӧчин эркн, ӧдр болгӧн кех кӧдлмш болджана.

Тиигхлӧ, сӱл цагт, мана танъгӧчин сӧн хӧӧчнр, кемрджӧн хӧӧнӧс хӧн уӱкӧд гарутхла хӧӧчнрт даалгӧхмн гисн селвгиг чик гидж санх кергтӧ.

Эн джилин январь, февраль болн март сарин туршарт Терещенкин гардврт бӧӧх 1250 толгӧ хӧӧнӧс нег чигн хӧн

уӱксн уга. 1955-ч джилд Терещенкин бригад, отар хӧӧнӧс ноос икар ӧгсндӧн 16-н минъгӧн арслнъгар мӧрӧлгдв. 1956-ч джилд дундлад нег хӧӧнӧс зурагъар авх 5,2 килограммин ормд 6,7 килограмм ноос киргӧдж авсндан бас мӧнъ-гар ачлгдв. Ах хӧӧч Петр Петрович Терещенко бийнъ болхла Цуг-союзин селӧнӧ эдл-ахун гӧӧхӱлд орлцх зӧв авсн. Иигдж хойр джил дарандан уӱмджтӧ сӧн кӧдлмш кедж, ачлгдлгӧн — тер отарин хӧӧчнр ягӧдж кӧдлдж йовхиг уӱзӱлджӧнӧ.

Алдр Октябрьск революцин 40-ч джилин ӧӧнд нерӧдгсн социалистическ дӧрлдӧнд орад, ах хӧӧч Терещенкин бригад тегшлӧд хӧн болгӧнас зурагъар 3,7 килограммин ормд 5,5 килограмм ноос авх даалгъвр авб. Тӧлг болн зусг хӧӧдиг 1957-ч джилин апрелин нег шинд зурагъар 28-д килограммд кӱргдж асрдж-ясрулхин ормд 31-д килограммд кӱргхмн, эс гидж хӧн болгӧнд гурвагъад килограмм яслгӧн немгдхмн.

Эн даалгъврмудан кӱцӧхӧр эдн аргъ-чидлӧн ӧрвллго, гаран сулдхлго, ода бийнъ эдлгдӧд уга цуг эв-аргӧн олзлдж кӧдлдж йовцхана.

Л. УЛЮМДЖИЕВ.